

МЕТОДИКА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА КОНСОЛИДАЦИЯТА НА ОБОСОБЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ВИК УСЛУГИ

Издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството и Комисията за енергийно и водно регулиране

Обн. ДВ. бр.79 от 28 август 2026г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази методика се определят условията, редът и механизмите за насърчаване на консолидацията на обособени територии за предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги (ВиК услуги) при модел: "един ВиК оператор - най-малко една обособена територия".

(2) Методиката урежда единен подход за:

1. оценка на ползите от консолидацията;
2. идентифициране и подготовка на консолидационни процеси;
3. оценка на предпоставките за прилагане на механизмите за насърчаване на консолидацията;
4. прилагане и проследяване на механизмите за насърчаване на консолидацията.

Глава втора. ОСНОВАНИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ПОЛЗИТЕ ОТ КОНСОЛИДАЦИЯТА НА ОБОСОБЕНИ ТЕРИТОРИИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ВИК УСЛУГИ

Раздел I. Оценка на ползите от консолидацията

Чл. 2. (1) Настоящата методика определя критериите за оценка на икономическите, техническите, социалните и институционалните ползи от процесите на консолидация на обособените територии за предоставяне на ВиК услуги.

(2) Оценката по ал. 1 се извършва с цел установяване дали конкретният процес на консолидация допринася за постигане на целите по чл. 9а от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги.

(3) Оценката се извършва въз основа на критериите, определени в настоящата глава.

Раздел II. Критерии за оценка на икономическите ползи от консолидацията

Чл. 3. Икономическите ползи от консолидацията се оценяват въз основа на:

1. оперативна ефективност, включваща възможностите за оптимизиране на разходите за експлоатация и поддръжка на ВиК системите;
2. административна ефективност, включваща намаляване на разходите за управление, координация и административно обслужване;

3. инвестиционен капацитет, включващ възможността за планиране и реализиране на по-мощни инвестиционни програми;
4. финансова устойчивост, включваща подобряване на способността за дългосрочно управление на приходите, разходите и инвестиционните потребности;
5. икономии от мащаба, произтичащи от обединяване на дейности, ресурси и управленски функции.

Раздел III.

Критерии за оценка на техническите ползи от консолидацията

Чл. 4. Техническите ползи от консолидацията се оценяват въз основа на:

1. подобряване управлението на ВиК активите, включително планиране, поддържане и развитие на инфраструктурата;
2. повишаване надеждността на ВиК системите, включително намаляване на риска от аварии и прекъсвания на водоснабдяването, намаляване на рисковете за замърсяване на околната среда и др.;
3. повишаване качеството и ефективността на ВиК услугите;
4. подобряване на техническия капацитет на ВиК оператора;
5. възможност за прилагане на единни стандарти и практики за управление на ВиК системите на консолидираната територия.

Раздел IV.

Критерии за оценка на социалните ползи от консолидацията

Чл. 5. Социалните ползи от консолидацията се оценяват въз основа на влиянието върху:

1. достъпа до ВиК услуги, включително равнопоставеното обслужване на потребителите в рамките на административната област;
2. качеството и сроковете за обслужване на потребителите;
3. ценовата поносимост на ВиК услугите за битови потребители;
4. намаляването на различията в качеството на предоставяните ВиК услуги между отделните населени места.

Раздел V.

Критерии за оценка на институционалните ползи от консолидацията

Чл. 6. Институционалните ползи от консолидацията се оценяват въз основа на:

1. ясно определяне на отговорността за стопанисване, поддръжка и експлоатация и за развитие на ВиК системите;
2. намаляване на административната раздробеност;
3. подобряване на координацията между държавата, общините, асоциациите по ВиК и ВиК операторите;
4. повишаване на капацитета за стратегическо планиране и управление;
5. подобряване на възможностите за контрол и регулиране.

Чл. 7. (1) Въз основа на критериите по чл. 3 - 6 при оценката на процесите по консолидация се отчита доколко те създават условия за:

1. по-ефективно управление на ВиК системите;
2. устойчиво и надеждно предоставяне на качествени и ефективни ВиК услуги;

3. целесъобразно използване на публичните инвестиции;
4. повишаване на капацитета за изпълнение на инвестиционни програми;
5. защита на дългосрочния обществен интерес.

(2) Критериите по тази глава се използват като основа при оценката на всеки конкретен консолидационен процес.

Глава трета.

ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПОЛИТИКАТА ЗА КОНСОЛИДАЦИЯ

Чл. 8. (1) Политиката за насърчаване на консолидацията на обособени територии има за цел създаване на условия за устойчиво управление и развитие на отрасъл ВиК чрез изграждане на ефективен модел на организация и предоставяне на ВиК услуги.

(2) Целта на политиката е постигането на модела "един ВиК оператор - една обособена територия" на ниво административна област. Методиката подпомага оценката на процесите по консолидация на обособени територии с оглед постигането на тази цел, включително чрез процеси на консолидация на отделни обособени територии, които представляват междинен етап към нейното постигане.

(3) Реализирането на целта по ал. 2 следва да осигури:

1. устойчиво и надеждно предоставяне на качествени и ефективни ВиК услуги;
2. подобряване на качеството и ефективността на ВиК услугите;
3. ефективно управление и развитие на ВиК системите;
4. повишаване на инвестиционния капацитет;
5. целесъобразно използване на публичните ресурси.

Чл. 9. Процесите по консолидация се осъществяват при спазване на следните принципи:

1. принцип на обществен интерес - решенията за консолидация се приемат с оглед осигуряване на качествени и ефективни ВиК услуги;
2. принцип на икономическа обоснованост - консолидацията се предприема въз основа на доказани очаквани ползи;
3. принцип на партньорство - процесът се реализира чрез координирани действия между държавата, общините, асоциациите по ВиК като собственици на ВиК активите и ВиК операторите;
4. принцип на устойчивост - предприетите действия следва да гарантират предоставянето на ВиК услугите;
5. принцип на прозрачност - всички етапи от процеса следва да бъдат основани на ясни критерии, публичност и проследимост.

Глава четвърта.

МЕХАНИЗМИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА КОНСОЛИДАЦИЯТА

Чл. 10. (1) За насърчаване и подпомагане на консолидационните процеси държавата прилага комплекс от административни, финансови и регулаторни стимули.

(2) Стимулите по ал. 1 имат за цел да създадат условия за доброволно, устойчиво и ефективно реализиране на консолидацията.

Чл. 11. (1) Стимулите за насърчаване са:

1. предоставяне на методическа и експертна помощ;
2. административна и техническа помощ;
3. координация между заинтересованите субекти;

4. подпомагане при подготовката на инвестиционни програми;
5. финансова помощ, включително приоритетен достъп до национално и европейско финансиране;
6. прилагане на регулаторни стимули съгласно действащото законодателство.

(2) Стимулите по ал. 1 се предоставят на:

1. общините, взели решение за консолидация - в качеството им на публични собственици на ВиК активите;

2. ВиК операторите, на които им предстои промяна в обслужваната обособена територия - в качеството им на дружества, изпълняващи дейностите по стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системи и съоръжения и предоставящи ВиК услуги на потребителите.

(3) Финансовите стимули, които се предоставят на субектите по ал. 2, т. 1, са:

1. приоритетен достъп до национални финансиращи програми за дейности по проектиране, реконструкция, модернизация и изграждане на нови ВиК системи и съоръжения на ниво община;

2. достъп до програми с европейско финансиране за дейности по проектиране на нови ВиК системи и съоръжения на ниво община в новата финансова рамка;

3. приоритетен достъп до програми с европейско финансиране за дейности по дигитализация, софтуерни решения, обучения и повишаване на административния капацитет;

4. приоритетно финансиране на дейности за оценка състоянието на активите - ВиК системи и съоръжения;

5. приоритетно финансиране за обучение и изграждане на технически капацитет.

(4) Финансовите стимули, които се предоставят на субектите по ал. 2, т. 2, са:

1. достъп до програми с европейско финансиране за дейности по изготвяне на регионални прединвестиционни проучвания - при консолидация на ниво административна област;

2. достъп до програми с европейско финансиране за дейности по проектиране, реконструкция, модернизация и изграждане на нови ВиК системи и съоръжения за агломерации над 10 000 екв. ж. - при консолидация на ниво административна област в новата финансова рамка;

3. приоритетно финансиране от "Български ВиК холдинг" ЕАД за дейности по проектиране, реконструкция, модернизация и изграждане на нови ВиК системи и съоръжения;

4. приоритетно финансиране от "Български ВиК холдинг" ЕАД за дейности, свързани с материално и техническо обезпечение на новоприсъединената територия;

5. приоритетно финансиране от "Български ВиК холдинг" ЕАД за дейности, свързани с изграждане на водомерно стопанство - приходни водомери и система за дистанционно отчитане;

6. приоритетно финансиране от "Български ВиК холдинг" ЕАД за дейности, свързани със софтуерна и хардуерна интеграция за управление на ВиК системите и съоръженията;

7. приоритетен достъп до централизирано разработена модулна цифрова платформа за интелигентно управление на ВиК инфраструктурата, водните ресурси и водния риск, включително чрез интегриране на данни за активите, потреблението, загубите, аварията, качеството на водата, енергийната ефективност, събираемостта и инвестиционните потребности, с цел намаляване на разходите, повишаване на оперативната ефективност и подобряване на прогнозируемостта и качеството на услугите;

8. компенсирание на доказани еднократни организационни и технически разходи, възникнали вследствие на консолидацията, съобразно приложимите правила за финансиране.

(5) Стимулите по ал. 1, т. 1 - 5 се одобряват от Министерството на регионалното развитие и благоустройството и се предоставят съгласно процедурите и правилата по конкретните програми, и/или правила за финансиране на финансиращата институция.

(6) Стимулите по ал. 1, т. 6 се прилагат от Комисията за енергийно и водно регулиране.

Глава пета.

МОНИТОРИНГ И ОТЧЕТНОСТ

Чл. 12. (1) Изпълнението на политиката за консолидация се наблюдава чрез система за мониторинг.

(2) Мониторингът включва:

1. проследяване на изпълнението на етапите;
2. оценка на постигнатите резултати;
3. анализ на ефективността на приложените стимули;
4. идентифициране на необходимост от коригиращи действия.

(3) Мониторингът се извършва въз основа на показатели за качество на услугите, загуби на вода, оперативна ефективност, инвестиции, финансова устойчивост и степен на цифровизация.

Чл. 13. (1) За целите на проследяване прилагането на настоящата методика министърът на регионалното развитие и благоустройството организира събирането и обобщаването на информация относно прилагането на механизмите за насърчаване на консолидацията.

(2) Въз основа на информацията по ал. 1 ежегодно до 31 март се изготвя обобщен доклад за прилагането на методиката.

(3) Докладът съдържа:

1. информация за започнати и приключени консолидационни процеси;
2. степен на постигане на модела "един оператор - една обособена територия" на ниво административна област, включително чрез междинни процеси по консолидация на обособени територии;
3. приложени стимули за насърчаване и подкрепа;
4. установени проблеми;
5. предложения за подобряване на процесите.

(4) КЕВР, "Български ВиК холдинг" ЕАД, асоциациите по ВиК и ВиК операторите предоставят информация съобразно своята компетентност.

Заклучителна разпоредба

Параграф единствен. Методиката е приета на основание § 6 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (ДВ, бр. 52 от 2026 г.) и Решение по протокол № 213 от 27.08.2026 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране със Заповед № РД-02-14-2882 от 27.08.2026 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството.